

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z – 21-057878
Documentnummer:

Datum: 21 september 2021

Onderwerp: Duiding dashboard Jeugd Wassenaar d.d. augustus 2021

Bijlage(n):
1. Definitief Dashboard Jeugd Wassenaar 2020
2. Lokale maatregelen Jeugd wassenaar 2021

Geachte Raad,

In deze brief informeren wij u over het definitieve dashboard Jeugd 2020, over de ontwikkelingen van de kosten in 2021 en over de voortgang in de op 1 april (en daarvoor) genomen maatregelen om de kostenstijging Jeugdhulp om te buigen. De ontwikkelingen 2021 beschrijven we kwalitatief, omdat de cijfers die beschikbaar zijn uit de H10 nog niet betrouwbaar zijn. De effecten van de lokale maatregelen jeugdhulp in Wassenaar zijn pas zichtbaar als declaraties definitief zijn ingediend (uiterlijk q3 2022 zichtbaar). Na 1 januari 2022 zullen we u ieder kwartaal van betrouwbare gegevens over het half jaar ervoor voorzien.

Definitieve dashboard Jeugd 2020

Leeswijzer dashboard

Bij het lezen van de tabellen en bijbehorende toelichting is het belangrijk om te weten dat:

- De tabellen, tenzij anders omschreven, de geïndiceerde zorg betreffen, ook wel 2^e lijns zorg genoemd. Dit is de zorg die ingekocht is in H10 verband in samenwerking met het Service Bureau Jeugdhulp.
- De cijfers in het dashboard daarmee niet de totale kosten voor de jeugdzorg weergeven. In 2020 waren de lasten jeugdzorg ongeveer € 6,1 miljoen. Van deze € 6,1 miljoen had ongeveer € 4,2 miljoen betrekking op kosten voor geïndiceerde zorg, welke regionaal wordt ingekocht en afgerekend via Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. In het dashboard wordt ingezoomd op dit onderdeel (ongeveer twee derde deel van de kosten voor de jeugdzorg). Het overige deel van de kosten bestaat onder andere uit de bekostiging van lokale organisaties voor jeugd en personele lasten van de gemeente voor uitvoering van de wet.
- De verschillende lokale jeugdhulporganisaties nog niet in eenzelfde registratiesysteem werken, waardoor het (nog) niet mogelijk is om deze gegevens te verwerken in het dashboard jeugd (in de raadsinformatiebrief benoemd).

- Waar mogelijk is teruggekeken tot 2015, maar voor bepaalde tabellen in het dashboard is dit niet mogelijk. Dit komt omdat in 2018 de productcategorieën gewijzigd zijn, waardoor een vergelijking met de jaren 2015-2017 niet mogelijk is.
- In de toelichting nog geen verklaring kan worden gegeven voor de ontwikkelingen die zijn genoemd. Uiteraard zijn er bij alle betrokkenen vermoedens waarom er sprake is van een stijging of daling, maar deze vermoedens moeten nog verder uitgezocht worden.

Duiding Dashboard 2020

- Op basis van de huidige gegevens zijn de kosten voor Jeugdzorg 2020 4,2 miljoen en met bijna € 700.000 gestegen ten opzichte van 2019. Deze stijging geldt voor de productcategorieën die in dit dashboard uitgelicht zijn. Daarnaast zijn er kosten gemaakt voor corona en inzet van personeel op de actieplannen. De uiteindelijke uitgaven 2020 zijn daarmee conform tabel 1A, bijlage bij het raadsbesluit van 1 april 2021.
- De stijging van de kosten in 2020 ligt met name bij de jeugd-GGZ, ambulante jeugdhulp en jeugdbescherming. De klantaantallen in de categorieën waar de kosten stijgen zijn redelijk stabiel. De kosten per kind zijn daarmee hoger. (Nb. Wassenaar heeft in de H10 dezelfde tarieven als andere gemeenten. De tarieven zijn vastgesteld bij de inkoop. Een aantal tarieven wordt nu verhoogd en een aantal verlaagd).
- Er is een piek te zien in het aantal cliënten voor het preventief justitieel kader. In deze categorie wordt de expertise van gecertificeerde instellingen ingezet bij casuïstiek waar nog geen sprake is van een directe onveiligheid, maar waar het thema veiligheid wel opgepakt moet worden, bijvoorbeeld door het uitvoeren van een risicoanalyse. Mogelijk waren er vanwege de coronapandemie meer gezinnen waar in het kader van de veiligheid inzet nodig was. Bijvoorbeeld ook omdat veel kinderen en volwassenen minder in beeld waren door het wegvallen van de dagelijkse structuur van school en werk. De kosten van de voorziening zijn licht gedaald: er worden meer kinderen voor minder geld geholpen. Mogelijk waren er in 2019 een aantal zwaardere casussen waardoor de kosten voor 2019 naar rato hoger zijn gebleven.
- Het aantal cliënten in crisis nam af maar de kosten namen toe. Dit zou kunnen komen omdat de cliënten die in een crisissituatie belanden een langer en/of zwaarder traject doorlopen. Bijvoorbeeld door de aard van de problematiek, maar ook door de corona pandemie.
- De kosten voor categorieën jeugd-GGZ zijn gestegen, behalve die van ernstig enkelvoudige dyslexie. Het aantal klanten is relatief stabiel gebleven. De kosten per cliënt stijgen. Oorzaken van de stijgende kosten per cliënt zijn onder andere verzwarende van de problematiek en het uitblijven van uitstroom naar lichtere voorzieningen.
- Het aantal unieke klanten dat een PGB ontvangt is nagenoeg gelijk gebleven in 2020 ten opzichte van 2019. Er is ongeveer 20% minder verzilverd. Het gemiddelde budget per klant is nagenoeg gelijk gebleven.
- De huisartsen blijven de grootste verwijzers naar de geïndiceerde jeugdhulp. Daarnaast zien we dat er minder cliënten door de jeugdconsulenten verwezen worden. Een reden kan zijn dat er een wachtlijst is bij de consulenten, de klant moet lang wachten en besluit naar de huisarts te gaan die direct een indicatie afgeeft. Sinds 1 oktober 2020 is daarom ingezet op praktijkondersteuners jeugd bij de huisarts.

Prognose 2021

Op dit moment is het niet mogelijk betrouwbare gegevens te laten zien over de zorg zoals geboden binnen de Jeugdwet over 2021. Hier zijn diverse oorzaken voor, waaronder:

- Per 1 januari 2021 geldt de nieuwe iStandaard voor het berichtenverkeer binnen de Jeugdwet: de iJw 3.0. Zoals gebruikelijk is bij een nieuwe versie van deze standaard, heeft het enige tijd nodig voor alle betrokken partijen de juiste codes en werkwijze gebruiken.

Dit kan leiden tot foutieve berichten, die daardoor opnieuw ingediend moeten worden. Dit zorgt voor vertraging.

- Declaraties worden ingediend bij het Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden. Per 1 januari 2021 heeft het Servicebureau de controle op ingediende declaraties verder aangescherpt. Bijvoorbeeld controle op overeenkomst tussen de ingediende declaraties met de afgegeven indicaties, zowel qua omvang als wijze waarop deze is vastgesteld. Als deze match er niet is dan wordt de declaratie afgekeurd en moet deze opnieuw ingediend worden. Samen met de contractuele mogelijkheid om declaraties later in te dienen zorgt dit ook voor dat er vertraging is in de declaraties.

Er wordt gewerkt aan het sneller beschikbaar hebben van betrouwbare gegevens, zowel lokaal als in de H10:

- Vanaf Q1 2021 is met de aanbieders afgesproken dat declaraties niet vergoed worden, indien deze later dan 6 maanden na afloop van de maand waarin de verplichting is ontstaan, worden ingediend. Dit betekent dat in Q1 van 2022 de data over het eerste halfjaar 2021 betrouwbaar zouden moeten zijn.
- Per 1 januari 2021 geldt het richtinggevend kader. Per aanbieder en per product is er een gemiddeld aantal uren/etmalen/minuten berekend. Verzoeken om toewijzing die binnen dit richtinggevend kader vallen, worden goedgekeurd. Vallen zij buiten het kader, bijvoorbeeld omdat er meer uren dan gemiddeld zijn aangevraagd, dan gaat de gemeente met de aanbieder in gesprek waarom er afgeweken moet worden. Hierdoor worden uiteindelijk ingediende declaraties veel meer gelijk aan de oorspronkelijke toekenningen.

Autonome ontwikkelingen 2021

We hebben te maken met een aantal autonome ontwikkelingen:

- De kosten van jeugdzorg stijgen al sinds 2000. Dit is een trend over alle gemeenten in Nederland. De partners (Rijk, gemeente, cliënten en aanbieders) die hier invloed op kunnen hebben, gaan gezamenlijk aan de slag met de Hervormingsagenda en krijgen hiervoor geld van het Rijk.
- Jeugdhulpaanbieders en gemeenten kunnen steeds moeilijker aan personeel komen. Oorzaken die hiervoor genoemd worden zijn de te hoge werkdruk, de grote wachtlijsten, de kostengedrevenheid van organisaties en gemeenten en het (daardoor) negatieve imago. Gevolgen hiervan zijn dat met de toegenomen instroom van corona de werkdruk van het zittend personeel stijgt met als gevolg ziekte of vertrek van medewerkers. Door wachttijden kan de ernst van de situaties bij kinderen vergroten.
- Effecten van corona op jeugdhulp: Uit onderzoek (eindrapportage corona enquête) door SBJL geïnitieerd, is gebleken dat vooral bij de GGZ de instroom fors stijgt. Dit zorgt voor een toename in de wachtlijsten, wat volgens de aanbieders zorgt voor een toename van crisisopvang. Alle organisaties staan onder hoge druk vanwege corona en het effect daarvan op het personeel.
- In het rapport staat ook dat de meeste aanbieders verwachten dat er een toename van de zorgvraag zal zijn na corona. Vooral de instellingen bij Jeugd & Opvoedhulp verwachten een flinke toename, met wel 45 procent. De GGZ verwacht een toename van ongeveer een kwart en begeleiding ongeveer 13 procent.

Raadsbesluit 1 april 2021

In het raadsbesluit van 1 april 2021 is een aantal lokale maatregelen aangenomen om de overschrijdingen op de Jeugdhulp om te buigen.

In de bijlage leest u uitgebreid over de stand van zaken ten aanzien van deze maatregelen. Door krapte op de arbeidsmarkt hebben we de vacatures voor het verstevigen van de toegang nog niet kunnen vervullen. Daarbij kwam dat een aantal vaste medewerkers op jeugd een andere

uitdaging is aangegaan. Uw Raad heeft op 1 april besloten tot versteviging van de toegang tot een sociaal kernteam. We zullen (in combinatie met de wmo en participatie) in fasen voorstellen voor versteviging van de toegang doen.

Wel hebben gemeenten succesvol gestreden voor extra Rijksbudget. In 2021 betreft het een bedrag van 4 ton en in 2022 1,58 miljoen. Daarbij is afgesproken dat gemeenten, aanbieders, cliënten en het Rijk samen werken aan een hervormingsagenda die op 1 januari 2022 gereed moet zijn. Deze hervormingsagenda wordt de basis voor het verstrekken en inzetten van de extra middelen.

Daarnaast wordt met de inzet van extra praktijkondersteuners jeugd kosten bespaard en hebben we de regionale maatregelen (maximale bestedingsruimte en richtinggevend kader) succesvol ingevoerd. Deze maatregelen vereisen een cultuuromslag van de administratieve medewerkers en de jeugdconsulenten. Ook is in september de pilot Kamers met aandacht van start gegaan waarbij Jeugdformaat, Impegno en het Leger des Heils kinderen bemiddelen naar een zo thuis mogelijke situatie.

Bijstelling najaarsnota

In de voorjaarsnota is € 270.000 aan hogere lasten opgenomen. Dit was lager dan het bedrag van € 516.000 wat op 1 april is gecommuniceerd aan de raad bij de besluitvorming over te nemen kostenbesparende maatregelen. Bij de voorjaarsnota is hetzelfde voorbehoud gemaakt als nu, namelijk dat de informatie van het Servicebureau H10 niet volledig up to date is.

Nu we geconfronteerd worden met vertraging in de opbouw van de toegang door personeelstekort en met de te verwachten effecten van corona op instroom in de Jeugd ggz, zullen we het Jeugdbudget in de najaarsnota met €245.000 ophogen conform tabel 1a van het raadsbesluit van 1 april 2021. Het totale effect voor 2021 bedraagt dan weer de op 1 april gecommuniceerde € 516.000. Aanvullend hierop zien we risico's op het gebied van het realiseren van besparingen en mogelijke kostenverhogende effecten als gevolg van corona. Hiertegenover staan de extra verkregen Rijksmiddelen voor jeugd in 2021 voor een totaalbedrag van € 428.000. Daarom is er nog geen aanleiding om het amendement van het CDA en de VVD van het voorkomen van tekorten bij de najaarsnota uit te voeren. De definitieve en betrouwbare resultaten over 2021 zijn gereed na 1 juli 2022.

Naast alle risico's hebben we ook de kans om waar nodig komend jaar extra te intensiveren door de budgetten die beschikbaar zijn gesteld door het Rijk hiervoor te gebruiken. De extra gelden voor volgend jaar komen beschikbaar onder voorwaarde van uitvoering van een hervormingsagenda waaraan partners (ook Rijk en aanbieders) samenwerken aan een structureel betere keten en een besparing op Jeugdhulp.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

drs. H.I.P. Oppatja,
gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.